

Romániában	
Egész évre	— 620
Félévre	— 320
Negyedévre	— 170
Egy hónapra	— 60
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is	3 lej
Bukarestben	— 3-50
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 25 ck
Egy szám	— 1-50 ck

Harc a polgári jólétért

Franciaország a választások előtt

(Páris, márc. 3. Az Uj Kelet munkatársától.)
Eltekintve attól, hogy a parlamentben és szenátusban mi történik, az utcán, a színházakban, a mozokban, a kávéházakban, a tőzsdén, a különböző összejeveteleken már egész bizonyossággal lehet érezni: itten valami készül. Eddig még az angolok és az amerikaiak a legnyugodtabban mehettek végig a Boulevardokon, sőt még megkülönböztetett tiszteletben is részesültek. Ma már az igazi francia azt mondja: ők is bocheok. Ugyanez szól mindenkire, aki idegen akcentussal beszél a franciát. Arról nem is beszélnek, hogy nekem az egyik földalatti villamosban megvetően azt mondta egy brasszéria-tulajdonos: maguk miatt megy tönkre a frank, maguk teszik a kést Franciaország torkára. Amire én franciául ezt akartam felelni: mais vous trompez... ön csalódik, akartam mondani, ha engedte volna, hogy egyáltalában kimagyarázzam magam. Már az első két szavam után rosszindulatúan jegyezte meg: érzem a kiejtésén, hogy idegen.

(Az angol Barclay's bank)

Az egyik közgazdasági lap pedig a minap fogvicsorgató kirohanást intézett a híres angol Barclay's bank ellen. Ez a bank kezdte meg először a frank ellen az attackot. Figyelmeztünk minden franciát, ne lépjenek vele összeköttetésbe, akinek betétje van nála, vegye ki és sujtsuk megvetésünkkel. Ezt a dörgedelmes cikket lepedőmagyságu különnyomatban plakátrozták ki Páris utcáin. Az opera mellett, ahol a napi tőzsdei árfolyamokat szokták kifüggeszteni, jelvényes fiatalemberket lehet látni, akik a tőzsdézők tömegébe lopózkodnak és mindenféle megjegyzéseket tesznek rájuk. Ma már nem lehet nyugodtan végigolvasni ezen a helyen a kurzusokat. Az ember itt nagyon csunya tekintetekkel találkozhat.

A rendőrség kezd fokozottabb figyelmet fordítani arra, hogy minden idegennek legyen a tartózkodási engedélye. Különösen a bevándorolt munkásokra kezd ügyelni. A szállodákban szigorúan vigyáznak arra, hogy a vendég be legyen jelentve, sőt némely helyen már a levelezését is ellenőrzik. Az pedig már egészen rendszeres szokás, hogy azoknak a lakására, akik tartózkodási engedélyt kértek, detektívek jönnek ki és multjáról és céljairól jegyzőkönyvet vesznek fel. Ezenkívül csak úgy maradhatnak ott, ha két francia állampolgár ismeri őket és jóáll értük.

(Vibrál a fény városa)

Mindaddig, amíg az ember nem néz a dolgok mélyére, rendkívül meg van emiatt lepődve és nem tudja okát adni. Hiszen Franciaországban mindig teljes szabadság volt, hiszen az emberek itt éltek a legharmónikusabban, hiszen aki jól akarta érezni magát, idejött a fény városába. De ha csak egy pillanatra is arra gondolunk, hogy itt ez év májusában választások lesznek, hogy itt három hónap múlva az embereket oda fogják szelíteni az urnához és meg fogják kérdezni: akarod-e, hogy az 1789-es forradalom vívmányai megmaradjanak, akarod-e, hogy továbbra is szállodás és brasszéria-tulajdonos légy, akarod-e továbbra is élvezni állami járadékaid kamatait, egyáltalában meg akarod-e őrizni nyugodt nyárpolgári jólétedet — és ugyanakkor, amikor ezt a kérdést a francia állampolgároknak felteszik, a Boulevardokon és a place de la Bourse környékén eddig soha nem látott emberek szaladgálnak fekete és barna aktatásakkal, az Action Française pedig visszaidézve XIV. Lajos korának fényét, magasan meglebegtatja zászlóját, Orleansi Fülöpöt, az új republikánusok diákjai a latin negyed utcáiban Macdonaldot üdvözlő röpiratokat osztogatnak, a rue Montmartre negyven-

ketedik számú házában Marcell Cachin éjszaka-kon át tartó megbeszéléseket tart a kommunistákkal, — amikor tehát az urna előtt adandó válaszon tépelődő polgárt emnyi oldalról igyekeznek meggyőzni, megnyerni, rábeszélni erre meg arra, — egészen természetesnek kell vennünk, hogy Páris felett a levegő elkezd vibrálni, a sörön és olajon élő kispolgárok, akik eddig a legnyugodtabbak voltak, egyszerre idegesek lesznek, a városban tartózkodó idegenek, mint készülő vihar előtt a verebek, összedugják a fejüket, — én még azon sem lepődtem már meg, amikor ezek az utóbbiak közül sokan kis fehércecskét mutattak nekem, amelyen a köztársaság ügyésze közli velük, hogy legkésőbb tíz napon belül el kell hagyniok Franciaországot.

(Poincaré és a francia lélek)

Röviden a következőkről van szó: A májusi választásokon el kell dölnie annak, megmarad-e Franciaország továbbra is az intranszignens polgári politika képviselőjének, vagy a világon keresztülvonuló szélsőséges áramlatoktól befolyásoltatva magát, ettől jobbra, vagy balra tér-e el. Poincaré, aki ezt a kikristályosított polgári jólétet jelenti, sokkal szilárdabban áll a helyén, mintsem sokan gondolnák, vagy szeretnék. Eltekintve attól, hogy már fizikailag is minden francia ember úgy néz ki, mint a miniszterelnökük: alacsonyok, tömzsiék, kerekarcuak, mosolygósok, — mondom, eltekintve attól, hogy én vérségi összefüggést is látok Poincaré gondolkodása és a Franciaország tömegét alkotó kispolgárok gondolkodása között — a következőkről is van szó: Mi itten francia polgárok földrajzilag is a legszélében vagyunk Európának, kint vagyunk az Atlanti-óceán mellett, halljuk ugyan, hogy beljebb ezen a földrészen mindentéle zavarok vannak, nekünk azonban megvan a mi száz esztendő óta kiépített polgári fedezékünk, mi jómolegen be vagyunk ágyazva, szórakozunk és szeretünk, mi igyekszünk magunkat ebben a kényelmes életmódban megőrizni és távol fogjuk tartani magunktól mindazokat a politikusokat, diplomatákat, közgazdászokat, vagy nevezzük őket akárminek, akik bennünket ebben a mi nyugalmunkban meg akarnak bolygatni.

(Kilenc óra, drága kenyér)

Erről van szó. Poincaré és Millerand ezt jelentik a francia polgároknak, ezt jelentik évtizedek óta, de ezt akarják jelenteni a jövőre is. Azok a kifogások, amelyeket a radikálszociálisok emelnek a mai kormány ellen, nevezetesen, hogy militarista politikájával adósságokba kergeti az államot, Herriot lyoni polgármester, aki naponta szemérettel Poincaréék azt a 47 milliárdot, amelyet a Ruhr-politika és egyéb imperialista célok keresztülviteléhez kér a lakosságtól — igen gyenge érvelővé roskad össze azzal az eredendő latin génuszal szemben, amely az egész francia nemzetet még ma is áthatja, amelynek Poincaré egyik legjellegzetesebb alakja, amely a negyvenhétmilliárdnyi hitelkérésnek is a szülője és amely génuszoknak ezekben a pózokban, gesztusokban, lendületes pozitúrákban való megnyilvánulása tetszik a közönségnek, szereti ezeket, az egész nevelése ezeknek a pózoknak a szeretetére és megbecsülésére tanította őket.

Azok az érvek, amelyeket az ellenzéki pártok felhozhatnak, hogy a munkások napi kilenc órát dolgoznak, hogy a kenyér árát folyton feljebb viszik, hogy nincs munkásbiztosítás, hogy a kormány, a tulzolt jóvátételi követelésekkel, új háborút készít elő, mind eltörpülnek amellelt a kérdés mellett, amelyet Poincaré a polgári életberendezkedés fenntartásáról minden választó mellének szegez. De eltekintve ettől, a francia ellenzéki pártok olyan komolytalanok, olyan szélsőségesek, annyira nem állanak semmiféle társadalompolitikai rendszer alapján, hogy ezekkel a pártokkal egy komoly és

eredményes választási küzdelmet megvívni nem is lehet. Anarchisták, fascisták, szabadkőművesek, rojalisták sohasem fognak tudni megbirkózni azzal az emberrel, aki a polgári jólétet, a biztos, nyugodt, zavartalan burzsoáegzisztenciát biztosítja hűveinek. A polgári jólétet mindenki szereti, nyugalom után mindenki áhítozik, minden reálisan gondolkodó francia tehát Poincaréék a híve. Ben Ami

Budapestre érkezett a népszövetség delegációja

Huszonöt vádirat az emigránsok ellen. Elhalasztották a tárgyalást Kunfi ügyében. Nagyatádi konszolidációs bizsége

(Budapest, március 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bécsi távirat szerint Jakobsohn főtitkár a népszövetség pénzügyi bizottságának többi tagjaival Budapestre indultak, ahová a párisi expresszszel fognak megérkezni. Avenol és Salter delegátusok a jövőhéten érkeznek William Gooddal és egy hónapig fognak Magyarországon tartózkodni. Harding kiszemelt pénzügyi ellenőrző főbiztos a napokban indult el Newyorkból az Olimpic gőzessel. Más értesülés szerint Jansen bizottsági elnök, valamint Strakosch és Avenol delegátusok még ma, a töbi megbízott pedig kedden érkeznek Budapestre. A népszövetségi bizottság irodaszemélyzete már meg is érkezett. A bizottság szerdán munkához fog.

Önálló jegybank

A felállítandó önálló magyar jegybankról Popovics Sándor az Osztrák-Magyar Bank volt kormányzója kijelentette, hogy a tervezet készen várja a népszövetségi bizottságot, hogy letárgyalja a jegybank felállításának előfeltételét, mely szerint mire a jegybank működését megkezdí és az állam fedezet nélküli bankjegyeket többé nem adhat ki, az állam semmiesetre sem veheti igénybe az új jegybankot. Az államháztartásegyensúlyát akülföldi kölcsön folyósításáig a kényserkölcsön van hivatva biztosítani.

Az emigránsok pere

Budapest, március 3. A Kunfi Zsigmond ellen indított perben a bíróság elhalasztotta a február 26-ára kitűzött főtárgyalást, mert az emigránsok bünperét együttesen akarják tárgyalni. Az ügyészség huszonöt vádiratot adott be huszonnyolc emigráns ellen. A perbefogottak névsora a következő: Garami Ernő, Buchinger Manó, báró Hatvani Lajos, Jászi Oszkár, Hock János, Lovász Márton, Linder Béla, Szende Pál, Kunfi Zsigmond, Böhm Vilmos, Garbai Sándor, Rónai Zoltán, Gőndör Ferenc, Fényes Samu, Schwartz Richárd, Magyar Lajos, Bíró Mihály, Rédei József, Székely János, Gábor Andor, Róbert Oszkár, Halmi József, Hajnal Jenő, Frank László, Bartha Lajos, Winkler Mátyás, Major József és Herczeg Jenő. Több emigráns megbizta védőjét, hogy kikézés után kifogással éljenek a vádtanács előtt a vádirat ellen.

Nagyatádi a zsidókérdésről

Budapest, március 3. Máday Gyula képviselő balmazújvárosi beszámolójánál nagyatádi Szabó István is felszólt. Hangoztatta, hogy a demokratikus irányról, amelyet ő jobban szeret népies iránynak nevezni, visszatérés nem lehet. Ez az irány, amely még küzködik a régi irányzat embereivel, megbukni nem fog.

Bármilyen népszerűtlen is ez a téma, őszintén kell megmondania, hogy az adók csökkentéséről általánosságban beszélni nem lehet. Mindenkinek tisztában kell lennie azzal, hogy az országot csak áldozatokkal lehet fenntartani. A külföldi kölcsön állandósítani fogja a pénz értékét és meghozza azt az időt, amelyben a munka tisztességes megfizetése bekövetkezik. A kiszagdapárt eddigi eredményeivel bátran állhat a nép elé.

A küldöttségek fogadásánál a zsidó hitközség szónoka kérte Nagyatádit, hasson oda minden rendelkezésére álló eszközzel, hogy az ádáz gyűlölködés megszűnjék. Válaszában a miniszter hangoztatta, hogy a zsidósággal szemben valóban elhangzottak vádak, ezek azonban csak jelszavak és általánosságban vannak meg csupán.

Kiutasítják a külföldi artistákat

A személyazonossági igazolványok kiállításának utcasorrendje. Gritta prefektus erkölcsrendészeti razzijára. Elbocsátott detektívek

(Cluj-Kolozsvár, március 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentette már az Uj Kelet, hogy a rendőrség az új fényképes személyazonossági igazolványok kiállítását március 5-én újból megkezdte. A kolozsvári rendőrprefektúra falgaszokan közli, hogy minden kolozsvári lakos, aki a 16-ik életévét betöltötte, tartozik a rendőrségen a fényképes személyazonossági igazolvány kiállítására végett jelentkezni. A tolongás elkerülése céljából a lakosságot utcasorrendben osztották be. Az igazolványokat a prefektura mellett működő bejelentő hivatal állítja ki. (Első emelet, 12. számú szoba.)

Milyen irások kellenek?

Az igazolvány megszerzéséhez születési bizonyítvány, katonai irás, a jelenlegi foglalkozást igazoló bizonyítvány és lakhatási engedély szükséges. Ezekon kívül szükséges még a régi személyazonossági igazolvány és két fénykép. Állami hivatalnokok foglalkozásukat igazoló okmányukat a hivatal főnökénél szerezhetik be. Azokat, akik a rendelkezésnek nem tesznek eleget, ezer lej pénzbüntetéssel sújtják. Akik nem tudnak felmutatni hasznos foglalkozást üző bizonyítványt, azokat a város területéről kiutasítják.

Március 5-én str. Bratianu (Király-u.), március 6-án str. Baii (Fürdő-utca), március 7-én str. Bucuresti (Apor-u.), str. Bucovina (Munkácsi-u.), március 8-án str. Bogdan, P. Hajdeu (Kökert-u.), március 10-én str. Calugăritei (Kisszamos u), str. Calaii Ferate (Vasut-utca), március 11-én str. Pietroase (Köves-u.), március 12-én str. Calvarie (Kálvária-u.), március 13-án str. Campului (Mező-u.) 1-105 számig (páratlan oldal), március 14-én str. Campului (Mező-u.) 2-98 számig (páros oldal), március 15-én str. Carpatilor (Kárpát-u.) str. Calvin (Kálvin-u.), március 17-én str. Cap Ienat (Szondy-u.), március 18-án str. Caragiale (Tompa Mihály-u.), str. Cernauti (Kajántói-u.), március 19-én str. Chinteiului (Kajántói-u.) 1-79-ig (páratlan oldal), március 20-án str. Chinteiului (Kajántói-u.) 2-68 ig (páros oldal) lakóinak kell jelentkezniök személyazonossági igazolványukért. A jelentkezési sorrendet a közönség tájékoztatására hetenként közölni fogjuk.

Razzia

Munkatársunk ma délelőtt felkereste Gritta prefektust, aki a tegnapi erkölcsrendészeti razziról ezeket mondotta:

— Tudomásomra jutott, hogy az egyes kolozsvári szállodákban naponta erkölcsstelen botrányok történnek. Elhatároztam tehát, hogy személyesen fogok meggyőződni a kolozsvári szállodákban uralkodó állapotokról és ezért szombaton éjjel és vasárnap délelőtt az összes kolozsvári szállodákban razzit tartottam. A razzia megdöbbentő eredménnyel végződött.

Megállapítást nyert, hogy a Demokrácia-szálloda és az Óvárban levő Abrahám-szálloda szerelmi találkahely. Ezeket a szállodákat 12 napra bezárattam s előterjesztést tettem a városi tanácsnak, hogy vonja meg a szállodatulajdonosoktól az engedélyt s az ezekben a szállodákban levő szobákat a lakástalan hivatalnokok és katonatisztek részére javasolom kiutaltatni. Az ezekben a szállodákban talált prostituált nőket lakóhelyükre toloncoltatjuk. Ugyancsak szigorú ellenőrzés alá veszem az éttermeket is s így például a Gambrius- és az American-vendéglőket, amelyek többbizben zárókihágást követtek el, szigorúan meg fogom büntettetni. Ezek mellett az intézkedések mellett március 6-ától kezdve kötelezővé tettem, hogy az összes kávéház- és vendéglőtulajdonosok bocsássák el női kiszolgálószemélyzetüket.

Az artisták ügye

A belügyminisztérium rendelete és az ipartörvény 70. §-a értelmében kávéház, vendéglő, bodega és nyilvános étkezőtulajdonos csak az lehet, akinek a rendőrségtől erre speciális engedélye van. Ez a speciális engedély csakis román állampolgároknak adható ki.

Az érvényben lévő törvények értelmében szintársulatoknál és kabaréknál csupán azok működhetnek, akiknek erre a szépművészeti

minisztériumtól engedélyük van. Éppen ezért revízió alá vettem az összes kabarészíneszek igazolványait. Megállapítottam, hogy a kabarészíneszek kilencven százaléka nem a minisztérium engedélyével, hanem a magyar artista-egyesülettől kapott igazolványok alapján működnek. Ezekről a működési engedélyt meg-

vonjuk, az illetőket az ország területéről kitoloncoljuk.

— A rendőrség kebeléből március elsején a következő detektíveket bocsátottam el: G. Mihail, Sternberg, Gold, Schiel és Fodor. Ezeknek a detektíveknek a rendőrség nevében nincs joguk fellépni.

Száztizenkét kérdés a diákokhoz

Egy érdekes statisztikai kísérlet a kolozsvári egyetemen. Diáknyomor és diákproblémák

(Cluj-Kolozsvár, márc. 3. Az Uj Kelet munkatársától.) Az egyetemeken tanuló diákság szociális problémája egyike azoknak a kérdéseknek, amelyek mostanában a közvéleményt sűrűn foglalkoztatják. A cluji egyetemen most igen érdekes kísérlet folyik, amely nagymértékben járulhat hozzá a diákprobléma megértéséhez. Rendkívül alapos és komoly diákstatisztika összeállításáról van szó, amelynek elkészítésére I. P. Voitesii egyetemi tanár elnöklete alatt egy öttagú bizottság alakult Bogrea, Dragomir, Barbat, Hatiegan Emil és F. Stefanescu-Goanga egyetemi tanárokból. Ez a bizottság legteljesebb diszkréciót ígérve, egy kérdőívet bocsátott ki, amely a diákéletnek szinte valamennyi vonatkozását felöleli. Érdekes ujítása ennek a kérdőívnek, hogy nemcsak a diákság szociális helyzetét kívánja általa megismerni a bizottság, de bepillantást akar nyerni és pedig a diákok önvalomása alapján az egyetemi ifjúság mentalitásába is.

(Házase?)

A kis füzetet kitevő kérdőív a személyi kérdéseken kezd és mindjárt itt két olyan kérdés tesz fel, mely a háboru utáni idöket jellemzi. Az egyik kérdés ugyanis azt teszi fel, hogy az egyetemi hallgató házas-e és vannak-e gyermekei. Könnyű e kérdésnek megválaszát adni, a háboruban igen sokan házasodtak meg fiatalon és az aztán következő idök során is igen sok házaspár került az egyetemre. A másik kérdés a hadseregbe vonatkozik és nem elégszik meg az adatokkal, de megkérdi a hallgatót, hogy mi a véleménye a hadsereg szervezetéről és felkészültségéről. Egyike talán az iv legérdekesebb kérdéseinek az, amelyben a hallgatónak arra kell felelnie, hogy milyen impressziókkal tért vissza a háboruból? Ha ezt a kérdést komolyan válaszolják meg és komolyan dolgozzák fel, a háborus pszichének komoly tudományos dokumentuma lehet ez a munka.

A kérdések második sorozata a családi viszonyokra terjed ki: a szülök anyagi helyzetére, lakására, stb. A bizottságot az is érdekli, hogy milyen levelezésben áll a diák a szülei-vel. A diákság szociális szempontjából a legfontosabb kérdéskompleksza az, amely az ifjúság megélhetésével foglalkozik. A bizottság tudni akarja, hogy milyen pénzből él a diák, kitől mennyit kap, azután mennyit költ lakásra, ruhára, fűtésre, mosásra, élelemre? Külön kérdés, hogy havonta mennyit költ fürdésre és mennyit szórakozásra. Az egyik kérdés határozott formában teszi fel, hogy a diák véleménye szerint mekkora összeg felel meg az ifjúság havi életstandardjának. A komfort rovata alatt a lakásra, élelemre és higiéniaira vonatkozó kérdéseket teszi fel teljes részletességgel a kérdőív.

(Kell-e több nyelvet tudni?)

Egy új kérdéssorozat az egyetemi életre vonatkozik és teljes őszinteséggel teszi fel a kérdést, hogy vajjon a diák a kurzusokon, a szemináriumokban és laboratóriumokban megtalálja-e a szükséges anyagi és erkölcsi támogatást és ha nem, mit kifogásol és mit javasol. Kikérdi azután, hogy jár-e egyetemi könyvtárba, kézikönyvekből vagy jegyzetkből készül-e vizsgára. Egyik kérdés így szól: szükséges-e az, hogy a diák több nyelvet tudjon. Ezután a kérdőív az ifjúsági egyesületekre tér át, de megkérdi azt is, hogy tagja-e az illető a nem egyetemi egyesületnek is. Az egyetemi egyesületek szellemét a következő kérdéssel akarja a bizottság kiismerni: „A gondolat szabadságát respektálják-e az egyesületek ülésein és azok akadémikus modorban folynak-e le?“. A bizottság tudni kívánja azt is, hogy vajjon a nemlétező diákegyesületek megfelelnek-e a szükségletnek. De felteszi azt a kérdést is, hogy szükség van-e vidéki diákegyesületekre?

A diákság egymásközötti viszonyára vonatkozóan három kérdés szerepel, amelyek között a legérdekesebb az, hogy milyen nyelven beszélnek román diákok más nemzetiségű társaikkal a kurzusokon és általában milyen nyelvet használnak maguk között.

(Akadémiai szabadság, polgári szabadság)

A mai viszonyok között talán a legérdekesebbek azok a kérdések, amelyek a diákságnak az egyetem falain kívüli tevékenységére vonatkoznak. A kérdések természetesen szigoruan kerülnek minden aktuálitást, de némi vonatkozást a sorok között mégis megtalálunk. A diák-menzákra vonatkozó általános kérdések után a kérdőív azonnal felteszi a kérdést: „mit ért a diák akadémiai szabadság alatt?“. És aztán mindjárt részletezi is: „milyen összefüggés van az akadémiai szabadság és a polgári szabadságjogok között?“. Hisz-e a diák, hogy az előbbi tán szélesebb körű, mint a polgári szabadságjog? Amennyiben azt hiszi, hogy az akadémiai jog és a polgári jogok között semmiféle viszonylat nem áll fenn, hisz-e, hogy kompatibilis lehet az, hogy a diák polgári jogokat gyakoroljon?

A kérdőív felteszi azt a kérdést is, hogy a diákegyesületek teljesen független alakulatok-e, vagy pedig az egyetem alakulatai. De megkérdi azt is, hogy vajjon az egyetem az államban egy önálló eszmekört jelent-e és ha igen, milyen szerepe lehet ebben a diákságnak.

A kérdéseknek egy új csoportja aziránt érdeklődik, hogy vajjon a diák résztvesz-e más kulturális egyesületben, jár-e ezek előadásaira, szerep-e technikai, gazdasági ismereteket. A kérdések összefoglalója: mi általánosságban a diák feladata, hogy minél szélesebb rétegekben terjeszthesse azt az általános műveltséget, amelyet az egyetem révén kapott. „Mely módon, hol és mikor működött közre ebben az irányban?“. (Ideális diák, ideális tanár)

A diákság szórakozását és erkölcsi életét külön kérdések tárgyalják. Megkérdi, hogy vajjon nem élnek-e vissza valamely formában a diákok a szórakozás módjával. Megkérdi továbbá azt is, hogy vajjon kielégítőnek tartja-e a diák az ifjúság erkölcsi nivóját és ha nem, hol látja a hibát és miképpen lehetne ezen segíteni. Külön kérdés tárgyalja, hogy mi a véleménye a választ adó diáknak az ifjúság viselkedésével a nőkel, különösen pedig az egyetemi hallgatóknak szemben.

Általános jellegű kérdések zárják be a sort. Így felteszi a bizottság a kérdést, hogy vajjon milyen kötelezettségei vannak az egyetemnek a hallgatóval szemben és megfordítva. A pályaválasztás kérdését is tárgyalja és megkérdi, hogy mi indította a diákok szakmájára megválasztásában. Egy másik kérdésben felteszi, hogy milyen az ideális diák és milyen az ideális professzor. A bizottságot érdekli az is, hogy mi a véleménye a diáknak a koedukációs nevelésről, az elemitől kezdve. Az utolsó kérdés pedig: „Mint kolozsvári diák, mivel van megelégedve és mi nem nyerte meg tetzését.“

A füzet 112 kérdést ölel fel, amelyek őszinte megválasztása minden esetre nagyban elő fogja mozdítani a diákság szociális és morális problémájának kérdését.

— A cluji lisztrágulás. A városi tanács a kolozsvári malomtulajdonosok, lisztkereskedők és pékek kérésére a barna liszt árát nagyban elárusításban 5 lej 75 baniban, kicsiben 7 leiben állapította meg. A barna kenyér ára különként 6 lej 50 bani. A pékekkel egyidőjűleg a mézárások is kérték a hus árának felemelését, ehhez azonban a tanács nem járult hozzá.

Bákiruhákat minden árnyalathban fest, tisztít Czink

Ez történt...

A bűneink miatt. Egy kis faluban egy fiatal bóchert választottak meg rabbinak. Az új rabbi első aste, amikor átvette hivatalát a „Semone eszre“ imánál sokáig állt. A hitközségi elnöknek feltűnt az eset és megkérdezte a rabbitól, miért állt olyan sokáig a Semone eszrenél?

— Mert „ato bochartoni“-t (te választottál engem) mondtam és hálát adtam az Istennek, hogy engem szemelt ki erre a helyre.

Másnap este a hitközségi elnök állott sokáig a Semone eszrenél, ezuttal a rabbi tudakolta az okát.

— Mert „mipne chatuenu“-t (a bűneink miatt) mondtam. N. N. Simleul

Mendelsohn „portékája“. Mendelsohn Mózes Berlinben egy péntek este hazafelé igyekezett a templomból. Utja egy kaszárnya előtt vezetett el, amelynek kapujában állott az inspekciónak hadnagy. A hadnagy, amikor meglátta a pupos Mendelsohnt, odakiáltott neki:

— Mivel kereskedsz, zsidó?
— Olyan portékával hadnagy ur, amelyet ön nem használhat... hősieséggel — válaszolta Mendelsohn és nyugodtan továbbment.

Bartók, Salonta-Mare

Két „áppel“ egyszerre. Egy kisvárosi tünemény után összejűnek a hitközségi tagok és elhatározzák, hogy „áppel“-t küldenek a minisztériumba.

— Ki viszi? — kérdi az elnök.
— Ki? Hát vigye Appel Abraham.
— Miért éppen én? — riad fel az aposztrofált.
— Mert így legalább az egyik „áppel“-t megtartják, kettőt csak nem fognak visszaküldeni. Bikkuré Haitim

Igy is jó. Egy szombatos atyafi beteg lévén, felkereste az orvost, aki megtiltotta neki a dohányzást és az ivást. A beteg könyörögni kezdett az orvosnak, hogy nagyon szenvedélyes dohányzó és nem tud leszokni a pipáról. Az orvos végre megengedte neki, hogy pipázzon, de csak hosszúra pipából. Néhány nap múlva az atyafi újra felkereste az orvost.

— Doktor ur, — kezdte — ha már szabad hosszúra pipából dohányozni, nem volna-e szabad hosszúnak üvegéből pálinkát innom...

Hirsch Izsák, Bözöduffalu

Amit lehet. Egy rabbihoz elmegy egyik hive és előadja, hogy a cselédjével bűnös viszonyt folytatott. Születet is egy gyerekük, aki azonban meghalt. Most azért jött a rabbihoz, hogy megkérdeje, kell-e neki süvet tűni a gyerek után, aki nem volt sem törvényes, sem zsidó. A rabbi így felelt: Sive brauchen Sie nicht sitzen, aber die Krie können Sie schneiden...

Dresam, Oradeamare

A nagymihályi zsidó hitelszövetkezet első közgyűlése. Nagymihályról jelentik: A Zsidó Hitelszövetkezet február 24-én tartotta meg első évi rendes közgyűlését. A központ kiküldöttjeként megjelent Mr. Gell, a Joint Distribution Comitée szlovenszkói igazgatója. Lóránd Lajos igazgatósági elnök nyitotta meg az ülést, beszámolt a lefolyt üzletéről és konstatálja, hogy az intézet, mely 1923 április elején alakult, a nagymihályi zsidóság minden rétege részéről — a csonka üzletév dacára 245 tagot számlál — hathatós támogatásban részesült olyannyira, hogy a kezdet nehézségein átvérgödvé, máris szép eredményt mutathat fel, amennyiben 60 Kc-ás részjegyek mellett 100 ezernél magasabb alaptőkéhezott össze. Az alaptőke háromszorosát a Joint Distribution Comitée minimális kamat mellett bocsátotta az intézet rendelkezésére. Ilyen alapfeltételek mellett sikerült a háború által sújtott zsidó egzisztenciákat olcsó kamatos hitelek nyújtásával felsegíteni. Mr. Gell felszólalásában dicsőretre méltónak mondta a nagymihályi zsidóság humánus és szociális gondolkodását, valamint ennek eredőjét, az intézet működése által elért eredményt, mely abból áll, hogy 300 ezer Kc felüli hitelt nyújthatott kisembereknek. A közgyűlés az igazgatóságnak, a választmánynak és a felügyelőbizottságnak megadta a felmentvényt.

A lakbérleti törvény végleges szövege

Mogszakadt a tárgyalás a nemzeti és parasztpárt között

(Bukarest, márc. 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) A parlamentnek a lakbérleti törvényjavaslatot előkészítő bizottsága ma reggeli gyűlést tartott, megszóvegezve a törvény végleges szövegét, amelyet holnap a király elé terjesztenek és pénteken fog a törvényjavaslatnak vitája a szenátusban megkezdődni. Az Adeverul szerint a törvényjavaslat végleges szövege a következőképpen van megfogalmazva:

Az első kategóriába tartoznak mindazon bérlők, kiknek jövedelme az évi 100 ezer lej nem haladja meg. Az e kategóriába tartozók a regátban az 1916. évi bér, a csatolt területeknek lakói pedig az 1914. évi bér négyszeresét tartoznak fizetni. A második kategóriába tartozó lakók, kiknek jövedelme évi 200 ezer lejig terjednek, a megfelelő bér hatszorosát kötelesek fizetni. A harmadik kategóriába tartoznak a nagyobb jövedelemmel bíró lakók, akiknek bérét vagy a tulajdonossal történt megegyezés, vagy pedig ez e célra kiküldendő bizottság határozata állapítja meg. A bér nagysága az illető bér (háboru előtti) hatszorosától huszonöttszöröséig terjedhet. A kilakoltatást a tárgyalás alá kerülő törvényjavaslat a legkritikább esetekben engedik meg, úgy családoknál, mint azoknál a hivatásos foglalkozást űzőknél, akiknek irodájuk lakásukkal együtt van.

Bukarest, márc. 3. Az Adeverul írja, hogy az egységes ellenzéki blokk létrehozását célzó tárgyalások véglegesen meghiúsultnak tekinthetők. Megegyezés csak a nemzeti és a parasztpárt között jött létre, melyek együttesen fogják a kormány működését támadni.

Anglia feltételekhez köti az antant megerősítését

Nyilvánosságra hozták Macdonald és Poincaré levélváltását. Kölcsönös engedmény és kölcsönös követelések. Bevonják a népszövetséget is Európa talpraállításába

(Páris, február 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Havas jelentése szerint Macdonald angol miniszterelnök kijelentette, hogy az angol-francia megegyezést feltétlenül szükségesnek tartja Európa nyugalmának biztosítása érdekében. Macdonald kifejezte még afeletti reményét, hogy a kártérítések kérdése nem-sokára végleg el lesz intézve.

A Poincaré és Macdonald közötti diplomáciai leveleknek hiteles szövegét hétfőn reggel úgy Párisban, mint Londonban nyilvánosságra hozták. A Havas-ügynökség diplomáciai szerkesztősége megállapítja, hogy ezek a levelek a két szövetséges kormány álláspontját tartalmazták arról, hogyan lehetne a közös külpolitikai problémákat megoldani és őszinte együttműködést elérni.

A bűnbáú Macdonald

Páris, márc. 3. Ma reggel nyilvánosságra hozták Macdonaldnak Poincaréhoz intézett levelét, amelyben Macdonald az előbbi választ figyelembe véve a két ország között támadt nézeteltéréseknek teljes elintézését kívánja. Elismeri, hogy a felmerült problémák megítélésében tanúsított álláspontja kissé elhamarkodott volt. „Franciaország — írja Macdonald — azt hitte, hogy a németek legyőzésével minden veszélyt elhárított, de mikor látta, hogy a kötött békeszerződés bizonyos hiányosságokat tünt fel, olyan helyzetet igyekezett teremteni magának, amely biztosítja számára azt, amit a béketárgyalásokon szövetségeseivel szemben nem tudott keresztülvinni.“

Az ilyen politika örökösse tenné a bizonytalanságok és veszélyek helyzetét és inkább hadiállapotot teremtene, mint békét. A franciák megkísérelték, hogy a garanciaszerződés helyébe kézzelfoghatóbb garanciákat szerezzenek. Ez a kísérlet azonban nem sikerült és a francia közvélemény csalódott a jóvátételekben is.

Anglia félti érdekeit

A francia diplomaták egy részének az a véleménye, hogy Franciaország csak akkor lesz biztonságban, ha a Rajnánál kiterjeszti határait. Ezért nézte aggodalommal Anglia, amely szárazföldön és tengeren biztonságban van ugyan, de gazdasági életét veszély fenyegeti, hogy Franciaország földre akarja teríteni Németországot és uralkodni akar a szárazföldön, tekintet nélkül Anglia érdekeire, az Európára fontos, esetleg eljövendő következményekre.

Az elégedetlenség oka

Macdonald telemli a brit elégedetlenségnek okait a francia politika ellen, amelyek nagyobb része abból áll, hogy Franciaország jövedelmeinek nagy részét katonai beruházásokra költi el, illetőleg még mindig nagyon sok katonaságot kénytelen fentartani, másrészt Középeurópa pénzügyi politikáját és mindkét ország közötti vonatkozásokat viszályok provokálják, amelyeket Macdonald teljes szívvel eliminálni kíván. Macdonald konstatálja a Ruhr és pfalzi kérdés rendezésének sürgősségét és reméli, hogy bekövetkezik az általános letegyverzés, az egyetemleges döntőbírósi eljárás, amelyekre

mind szükség van, hogy a bizalom és a politika állandósága helyre álljon. Tanulmányozta a leszerelés feltételeit és egyes vidékek semlegesítési kísérleteit, a népligának bevonását tartja szükségesnek. Az ellenőrző-politika szükségességét elismeri, de egész Európának egyetértése mellett kell ennek megtörténni.

Jóvátétel és biztonság

„Ezért kívánom, írja Macdonald, hogy mi ketten kísérjük meg bizalmat keltetni a közvéleményben, hogy aggodalmaink ma-holnap alaptalonnakká váljanak. Mindkét nép biztonságot akar, amíg azonban Franciaország csak annyiban gondol a biztonságra, hogy egyedül Németországgal szemben nyújtson oltalmat, addig Nagybritannia sokkal messzebbmenő jelentőséget tulajdonít ennek a szónak. Biztonságot akar új háborúkkal szemben. Ez a biztonság azonban nem kizárólagos francia probléma, hanem az egész Európa problémája. Azt a kérdést, hogy a cél teljes elérését mi biztosítja, gondosan meg kell tfontolni, amiben a népszövetség is fontos szerepet játszhatna, ha a maga részéről akciót indítana. Franciaországnak és Angliának előre kellene megállapodnia erről a politikáról. Franciaország a jóvátételeket csak az elpusztított területek rekonstrukciójában látja, míg az angol nép ezt a pusztítást a piacok elvesztésére, a valutaromlásra, a stabilizálás hiányára és a munkanélküliségre is kiterjeszti.“

Francia-angol együttműködés

Elsősorban a angol-francia egyezménynek lehetőségét kell megkeresni és megvárva a szakértők jelentését, meg kell kezdeni a jóvátétel fölötti vitatkozásokat. Reméli, hogy a két állam közötti közeledés megtörténte után együttesen meg lehet oldani a szövetségek közötti adósságok kérdését is, amivel helyreállíthatják Anglia gazdasági stabilizálását és elérhetik Franciaország követelésének teljes kielégítését. A két ország közötti egyezmény biztosítja a többi európai államok együttműködését is és így az Egyesült-Államok előtt nem mint adósok kérelmeznek, hanem mint a szolidáris Európa jelennek meg. Macdonald késznek mutatkozik a francia-angol rokonszenven megerősítésére, mert a világnak érdeke és az európai helyzet felfejtésére is nélkülözhetetlen feltétel az együttműködés.

Poincaré méltányosságot ígér

Poincaré válaszában örömeinek ad kifejezést az annyira barátságos hangon megfogalmazott levélért és a Macdonalddal való egyetértését hangsúlyozza a felvetett problémák és módszerek alkalmazását illetőleg. Hogy megoldás jöjjön létre, késznek mutatkozik a kérdések lojális megvizsgálására és így azt hiszi, hogy mindkét állam között a sajnálatraméltó félreértést eloszlatják.

Franciaországot, amikor a jóvátételét és biztonságát kereste, egyáltalában nem vezették egyéni szempontok, csupán az általános európai békének feltételeit akarta megerősíteni és a szükséges igazságszolgáltatás biztosítását a kereskedelmi életben. Egyáltalában nem célja Franciaországnak, hogy Németországot nyomorba taszítsa és nem azért áldozta föl a rajnai határt, mintha szüksége

Roth cipész Jluj, Szép-u. 2 (Gólya-nagyáruház mellett)

lett volna rá, csupán azért, hogy Németországnak lehetetlenné tegye új attackot intézni Franciaország ellen.

Hasonlóképpen a francia politika nem lát a kisanantban egyebet, mint a szerződéseknél biztosítást és Anglia egyáltalán nem táplálhat ellenszemszövetet a kisanant támogatása ellen, mert ez a közös békének legjobb záloga. Angliát mindig legszívesebben látja az együttműködés tekintetében és a kisanantnak adott kölcsönök nem fogják megakadályozni Franciaországot, hogy saját adósságait ne fizesse meg, mert e kölcsönök minden tekintetben biztos fedezetet nyújtanak. Poincaré reméli, hogy a szövetségeseknek sikerül közös megoldással rávenni Németországot kötelezettségeinek megfizetésére. A maga részéről kívánja a népszövetségnek intenzív és gyors bevonását. Levelének végén hangsúlyozza, hogy a francia és az angol politika között nincsenek differenciák és ha lennének, ezt az egyenetlenkedést egész Európa fogja megfizetni. Az egész civilizációnak érdeke, hogy a két ország között helyre álljon a szükséges összhang.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

S. M. dr. Oradeamare. 1. A könyvet postára tettük. 2. A „stelein“ szónak következő a magyarázata: A chanukai pörgettyű, mint ismeretes, négy betű van: ו ו ו ו. A pörgettyű-játék szabályai szerint a partnerek meghatározott betűvel vesznek részt a játékban. Megpörgetik a trenderlit és ha az ו betűvel esik fölfelé, akkor az illető játékos nem nyert, ו esetén az egész betétet elveszi, ו dobással a betétek felét. De ha a pörgettyű úgy esik le, hogy azzal a tetőlapjával marad az asztalon, amelyen ו van, akkor büntetésből ismét be kell fizetni az egyszeri tétet. Ezt a befizetést jelenti a „stelein“ = stell ein. A négy betű egyébként az agada szerint azt jelenti: שם נדורו היה שם, vagyis nagy csoda történt ott, a Makkabeusok által a sziriaiaktól visszahódított szentélyben, amikor a felavatáshoz szükséges szent olajból alig egy napra valót találtak csupán és az mégis nyolc napig tartott. Ezért gyűjtjük ma is nyolc napon át a chanuka-gyertyákat.

Szebeni diákok, aki Bécsbe utazó egyetemi hallgatókról érdeklődött, értesítjük, hogy Glück Ferenc (Sighetul Marmatiei, strada Joan Mihalyi 5. I.) Vajda Miklós nevű szatmári kollégájával március tizedikén Wienbe utazik, ahol tizenhatodikán kezdődnek a beiratkozások.

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Méir Ááron Goldschmidt

— Bravó! Így van ez rendjén! Így kell beszélned! Főlöleges volt ugyan, hogy ily hangosan kiabálj, de amit mondtál, azt okosan mondtad. Ha kíváncsi vagy, még a mai napon bizonyítványt állítok ki arról, hogy meggyógyultál és gyógyultan elbocsátható vagy!

— Oh igen, most már meggyógyultam, tökéletesen meg! — mondotta Jákob és föl és alá kezdett járni a szobában.

Léwy mögötte lépegetett, aztán oldalról végigmérte Jákobot és úgy mondta:

— Igen, igen. Csináljunk egy kis testmozgást. A peripathetikus filozófia nem is olyan megvetendő dolog... Na és minekutána ilyen jól érzed magad, mit határoztál, mihez fogsz kezdeni a földi halandók között az ökö, valamint a magad javára?

— Egy pillanatig arra gondoltam, hogy ki megyek az utcára, két kezemben két hosszú kés-sel és szurni, szurni, amíg csak moccanni tudok.

— Tyűhű, a fene ette! Akkor mégis csak jó volt, hogy eljöttem, mielőtt kimentél!

— De aztán meghánytam-vetettem a dolgot és rá gondoltam, hogy ugyis lefognának, börtönbe hurcolnának és végre is föllógnának a horogra... akkor aztán az egész város kimenne és gyönyörködne benne, hogyan akasztják a zsidót.

— A megállapítás helyes és kiváló módon talál! Látom már: jól fölhasználtad a lengyel háborút, hogy ilyen alaposan tanulmányoztad a dán jogot és törvényeket.

— Aztán arra gondoltam: fölgyujtom a házat és a várost mind a négy sarkán, — de akkor meg valószínűleg kényszer munkára ítélték volna...

Fascista diktatura küszöbén Franciaország

A nagyipar a francia-német közlekedés ellen. Millerand is támogatja Loucheurék tervét. Theunis bukásával megváltozik Belgium franciabarát politikája. Lloyd George a munkáskormányról. Angliában kiterjesztik a női választójogot

(London, március 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) A munkáspárt hivatalos lapjának, a „Daily Herald“-nak párisi tudósítója közli, hogy az olasz és spanyol mintára Franciaország fascista diktatura küszöbén áll. A demokrata parlamenti rendszer utolsó napjait éli Franciaországban. A fascista uralmat előkészítő klikknek, amelynek Mangin generális a vezére, Millerandot is sikerült megnyernie terveinek. A fascista mozgalmat Loucheur és társainak vaskartellje, a nagyhatalmu Comité de Forges finanszírozza.

A diktatura legelső célja az, hogy véget vessen annak a közhangulatnak, amely egyre erősebben követeli a Németországgal való megegyezést. Ennek helyébe a rideg hatalmi politikát inagurálja a készülő diktatura, mert a Comité de Forges urai hallani sem akarnak arról, hogy Franciaország beleegyezzen a reparációs terhek csökkentésébe. A hatalmas vaskartell továbbra is napi tizenkétezer tonna kokszot követel a Ruhr-vidékről. Ezek a nagyiparosok attól is félnek, hogy a francia frank további esése esetén bérharc lesz, amelyet csak fascista diktatura tud letörni. A lap szerint a fascista diktatura előkészítői a német veszedelemmel akarják megfélemlíteni a tömeget. Hangsúlyozzák, hogy a most megválasztandó német birodalmi gyűlésen csak a jobboldali reakciós és a kommunista szélsőség lesznek képviselve, amelyek egyaránt veszedelmet jelentenek Franciaországra.

London, március 3. Lloyd George a napokban kerületében járt és a választóihoz intézett beszédében kijelentette, hogy a munkáspártot a legjobb időben engedték kormányra jutni. Macdonald helyzetéről jellemző hasonlatot mondott Lloyd George, mely szerint a mostani miniszterelnök egész életében repülőgépen szállongott a szocialista gondolatvilág felhőiben és most gyalogként, borjuval a hátán kénytelen a kemény talajon gyalog járni. A konzervatív párt már nem volt hagyható a kormányon, mondotta Lloyd George, mert minden téren beigazolta tökéletlenségét és tehetetlenségét.

A konzervatívok mindenütt feláldozták az angol érdekeket,

csökkentették Anglia tekintélyét és ügyetlenül szétrombolták az antantot, anélkül, hogy másat statáltak volna a helyébe.

Az angol alsóház megkezdte a nők választójogáról szóló javaslat tárgyalását. Az indítvány szerint, melyet a munkáskormány pártkérdésnek tekint, minden huszonnégy éven felüli nő ugyanolyan feltételekkel választó és választható, mint a férfiak. Jelenleg ugyanis csak az önálló foglalkozású és harminc évet már betöltött asszonyoknak van szavazati joguk. Az indítványt óriási szótöbbséggel elfogadták. Ebben az ügyben legközelebb pártközi bizottságot hívnak össze és ha a javaslat

a harmadik olvasásban is keresztül megy, törvényerőre emelkedik és akkor tizmillió férfinak és

tizenkétfélmillió nőnek lesz választójoga, míg most csak nyolcmillió női választó van Angliában.

Brüsszel, március 3. Theunis, a lemondott belga miniszterelnök véglegesen visszautasította a királynak azt az ajánlatát, hogy ismét ő alakítsa meg a kormányt. A helyzet rendkívül súlyos s ezért felvetődött a parlament feloszlásának és egy hivatalnokminisztériumnak a terve.

Franciaországban súlyos aggodalmakkal kísérik a belga helyzet alakulását. Franciaország politikai elszigeteltségének kiéleződésétől tartanak. Vanak, kik azt hiszik, hogy ezután a Ruhr-politikának a belga többség által való elítélése fog következni. A kormánybuktató szavazás alkalmával inkább a belga-francia együttműködés kérdése forgott színyegyen és hogy a többség szavazata a francia kormány politikája ellen irányult.

.....

— Uj óriási repülő. Párisból jelentik: Toulouseban most készült el a világ egyik legnagyobb repülőgépe. Az apparátus huszonnégy méter széles és befogadó képessége huszonöt utas és négyezer kiló podgyász. Három motora van az óriási repülőnek, mindegyik háromszázhatvan lóerős. A próbák, amelyeket mostanában ejtettek meg a géppel, kitűnően sikerültek.

— Határozottan okosan következtetsz. Egyébként mit vétettek neked a szegény házak? — Hiszen hallod, hogy csak fantázia az egész. Hiszen békében hagyom őket!

— Hja, vagy úgy! Akkor már jól van. Köszönöm szépen. De mégis, nekem úgy rémlik, mintha ennél a fantáziálásnál a láznak bizonyos szimptomája mutatkoznék... Igaz, hallod-e! A gazdasszonyomnak azt mondtad, hogy környékre megy — talán csakugyan kinn voltál a szabadban és tegnap este — meghütötted magad?

— Nem, nem, — hiszen csak álom volt!

— Mi?

— Hogy láttam őt.

— Nem álmotdál olyanfélét is, hogy beszéltél vele?

— Nem. Egy ember utamba állt.

— Oh, — hát azt álmotdál, hogy a férje utadba állt?

— Igen, a férje... hahahaha!

— Ejnye de jó kedved lett egyszerre, hogy olyan szívből nevetesz. Hát olyan kedélyes dolgokat beszéltek egymásnak?

— Nem beszéltem vele.

— Hol a fenébe van Benjámín? Az ilyen fajta emberek, — tette hozzá félig halkán Léwy, — ösztönszerűleg megérik, hogy mi történik azoknak az embereknek belsejében, akikhez ragaszkodnak.

— Benjámín — meghalt.

— Meghalt! Benjámín? — Miben halt meg?

— Kolerában.

— Hm... na, hadd mondok egy baruch dajan emeszt utána. Megérdemelte. — Hát röviden és velősen, Bendixen! Beszéltél valakivel a Fangelék közül?

— Nem!

— Jó. — De a jövőben aztán jól vigyázz magadra, hogy az ilyen álmok meg ne lepje-

nek, ha véletlenül találkozol valamelyikükkel. Még azt hinnék rólad, hogy arról álmodol, hogy Engbergnek házibarátira van szüksége.

— Haha! Hiszen az fölölegesen bolond egy dolog volna, ha ebben a hitben élnének.

— És milyen hitvallás hívének érzed saját magadat? Nem merültek föl kételyek szívedben?

— Nem, — becsületesemre, én nem kételkedem! Feltétlenül eszemnél vagyok.

— Hát hiszen ez elsőrangú! Akkor gyere velem a klinikára. Semmiesetre se fog ártani, ha még jobban eszedre térsz.

— Léwy! Hét esztendő mulott el azóta, hogy először vezettél oda — és mire volt jó az is? Nem, hagyj békén az emberekkel, — gyűlölöm őket!

— Ugyan! Mi rosszat tett neked a föld százmillió embere? Bizonyára nagyon hálátlanoknak mutatkoztak a te jótetteiddel szemben, hogy orádat imígyen nem akard többé feljűk sugározatni.

— Hát hallgass ide Léwy! Annak a nagy szeretetnek, melyet a keresztények iránt éreztem, már vége van. Ha egy csapásra ki tudnám irtani mindannyiukat, — megtenném. De erősebbek mint én. Ehhez gyenge vagyok. hát akkor legalább kitérek az utjuktól. Szükségtelen még gyakrabban megtudnom, hogy a legkomisszabb kutya is teljesebb értékű mint én abban a pillanatban, amint szájára veszi a büdös zsidó szót. Megkísérlem, hogy uralkodjam magamon, csendesesen, nyugodtan és csak magamnak akarok élni és rajtad kívül senkivel sem akarok érintkezni.

— Huszontötmillió köszönet eme fölemelő megtiszteltetésért, melyet szerény személyemnek szántál. De holnap én már Svécia felé vitorlázom és jó ideig ott maradok. (Folyt. köv.)

★ Az „Astra“ benzinelektromotoros gépesoport szállodák, kastélyok világítására a legalkalmasabb ★

Ország

Loucheur-
tikája. Lloyd
osztójogot

ának, a „Daily
ág fascista dik-
szágban. A fas-
is sikerült meg-
hatalmu Comité

gy egyre erőseb-
olitikát inangu-
hogy Francia-
bbra is napi
félnek, hogy a
d letörni. A lap
íteni a tömeget.
jobboldali reak-
met jelentenek

almegy, törvény-
férfinak és

álasztójoga,

i választó van

is, a lemondott
riasszautasította a
ismét ő alakítsa
ndkivil súlyos s
zlatásának és egy

odalmakkal kisé-
ranciaország poli-
től tartanak. Van-
a Ruhr-politiká-
télése fog követ-
alkalmával in-
és kérdése forgott
avazata a francia

Parisból jelentik:
világ egyik leg-
huszonnégy méter
nöt atas és négy-
van az óriási
etven lóerős. A
ejtettek meg a

valamelyikkel.
arról álmodol,
van szüksége.
slegesen bolond
nitben élének.
vének érzed sa-
fól kételyek szí-

én nem kétel-
agyok.

gu! Akkor gyere
se fog ártani,

mulott el azóta,
és mire volt jó
emberekkel, —

tt neked a föld
nagyon hálátla-
teiddel szemben,
arod többé felé-

léwy! Annak a
eresztények iránt
egy csapásra ki

— megtenném.

gyenge vagyok.

utjuktól. Szük-
tudnom, hogy a

bb értékű mint

szájára veszi a

hogy uralkod-
agodtan és csak

ad kívül senkivel

et eme főlemelő
személyemnek
vécia felé vitor-

(Folyt. köv.)

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Feladás szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás meg-
jelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei
félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Romániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag
Rador Publicitate (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1.)
hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

— Választások a cluji ortodox zsidó hitközségnél. Vasárnap délután három órakor választották meg a cluji ortodox hitközségnél a vezetőséget. A hitközség életében páratlan érdeklődés mellett zajlott le a választás, amelyben a hetven képviselőtestületi tag közül hatvannyolcan jöttek el a választásra. Két lista körül indult meg a választási harc. Az egyik élén Adler Sámuel, a másikán Tischler Mór állott. Ez utóbbi lista huszonhat szavazattal szemben győztesen az Adler Samuelt névsora került ki 42 szavazattal. A választás a következőket hozta be a titkárság vezetőségébe. Elnök Adler Sámuel, alelnök Rosenzweig Emánuel, I. gondnok Neumann Mór, II. gondnok Roóz Izák, talmud tóra-gondnok Weinstein Mór, pénztárnok Farkas Simon, ellenőr Rimóczy Jakab, gazda Fisch Adolf. Tanácsnokok: Bergner Mór, Grünfeld Ansel, Janovitz Géza, Herskovics Imre, Nussbaum Mihály, Sebestyén Dávid, Sajovits Náthán, Weinstein Samu, Zélig Samu. A választás befejezése után az ujonnan megválasztott elnök kifejtette munkaprogramját, amelynek első pontja a hitközség belső harmóniájának megteremtése, a Poale Cedek erkölcsi támogatása, a tisztviselők fizetésjavítása és a rituális fürdő felállítása. Rosenzweig Emánuel rövid felszólalása után Rimóczy Jakab az iparosság nevében kijelentette, hogy az elnök programját készséggel támogatja. Löwinger szabómester felszólalása után a választói gyűlést berekesztették.

— Lemondott az albán kormány. Milánóból jelentik: Achmet Zogu albán miniszterelnök ellen, mint ismeretes, Betier diák merényletet követett el a parlament üléstermében. A diák hat revolverlövést adott le a miniszterelnökre, melyek közül kettő a jobbkarján és a ballában taláta. Betier vallomásaiban azzal indokolta cselekedetét, hogy a miniszterelnök alkotmányellenes politikát űz, üldözi a hazafias művelt köröket és barátja Jugoszláviának. A rendőrség azt hiszi, hogy ez az immár második merénylet az egész albán kormány ellen irányult. Emiatt az albán kormány lemondott és alkotmányos minisztériumuk adja át a helyét.

— Mazzuchi kereskedelmi inspektor Bukaresti utja. A cluji kereskedelmi inspektorátus vezetője, Mazzuchi August a napokban hosszabb tartózkodásra Bukarestbe utazik. Az inspektor ezalkalommal referálni fog a hatásköre alá tartozó folyó ügyekről, azon felül részt fog venni azokban a bizottsági ülésben, amelyeket mostanában az export és import vámügyi ügyében tartanak a kereskedelemügyi minisztériumban. Az inspektor Bukarestben való tartózkodása valószínűleg négy hetet fog igénybe venni.

— Fogyasztó- és munkáskamarák Csehszlovákiában. Prágából jelentik: A közéleti minisztérium a napokban ankétot tartott a fogyasztó- és munkáskamarák felállításának ügyében. Ez a kérdés már közel két esztendő óta foglalkoztatja a kormányköröket és több tanácskozás után elkészült a tervezet, melyet a legutóbbi értekezleten a kormány képviselője bemutatott a megjelenteknek. Hosszu vita után az a nézet alakult ki, hogy a fogyasztók és a munkások érdekének védelme megköveteli oly szerv létesítését, mely a kereskedelmi és iparkamarához hasonló működést fejtene ki és állandóan figyelemmel kísérné a termelés és fogyasztás kérdéseit. Figyelemreméltó az ankéton elhangzott felszólalásokban az, hogy a kamarai tagságot csaknem mindegyik felszólaló valamilyen szakszervezethez való tartozáshoz kívánja kötni úgy, hogy a kamaráknak csak olyan tagjai lehetnek, akiket már létező gazdasági szervezetek delegálnak.

— Sorsjáték az erdélyi román sajtó-otthon javára. Az erdélyi és bánati román újságíró szindikátus belügyminiszteri engedéllyel sorsjátékot rendez, hogy az újságíró otthon felépítéséhez szükséges alapot megteremthesse. A szindikátus sorsjátéka igen előnyös. Egy sorsjegy ára mindössze két lej, a főnyeremény pedig százezer lej. Így két lej ellenében bárki nyerhet százezer lejt. A sorsoláson 5412 nyereményt sorolnak ki ötszázezer lej szertétkben. A sorshuzást augusztus 16-án tartják meg a cluji vármegyei prefektúra nagytermében, a helyi hatóságok és a közönség jelenlétében. A sorsjegyeket az összes üzletekben árusítani fogják. Legkevesebb tíz darab sorsjegy rendelése esetén a pénz előzetes beküldése mellett a „Lortaria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat, Cluj Piața Unirei 29.” postán küldi el a sorsjegyeket.

— Statisztika a zsidóságról. Newyorkból jelentik: Az itteni zsidó statisztikai iroda most adta ki évkönyvét, amely a zsidóságról a következő adatokat foglalja magában: A zsidók lélekszáma mostanában hozzávetőleg tizenöt és fél millió. E szám kétharmada Európában él, egyenye Amerikában, nyolc százalék Ázsiában, Afrikában és Ausztráliában. Az európai zsidók közül 8,750,000 Középeurópában van koncentráva. Idetartozik azonban Lengyelország, Ukrajna, Fehéroroszország, Litvánia, Lettország, Csehszlovákia, Románia, Magyarország és Ausztria. Ez országokban a lakosság négy-nyolc százaléka zsidó. Amerikában 3,850,000 zsidó él. Ezek közül az Egyesült-Államokban 3,600,000, Kanadában 126,000, Argentínában 100,000. Ázsiában a zsidók által leggyűbben lakott ország Palesztina, ahol a zsidók csak tizenegy százalékát teszik. Az arab országokban 140,000 zsidó él, Közép- és Észak-Ázsiában 350,000, Kelet-Ázsiában 27,000, Afrika északi részén 400,000 délvídeken 50,000 zsidó él. Ausztráliában 24,000 zsidó lakik. A legnagyobb zsidó hitközség Newyork, Varsó és Bécs. Newyorkban 1,643,000 zsidó él, a lakosság negyvenöt százaléka. Varsóban 310,000, Bécsben 300,000 zsidó lakik.

— Huszmillió gazdtalan valuta. Budapestről jelentik: A bécsi gyorsvonat étkezőkocsijában a keleti pályaudvaron ismeretlen ember vastag, lezárt borítékot adott át az egyik pincérnek, közvetlenül a vonat elindulásakor. Bécsig az ismeretlen nem jelentkezett és ezért a pincér, amikor visszatért Budapestre, felbontotta a borítékot, amelyben mintegy huszmillió korona értékű külföldi valuták voltak. A gyanus levéllel a pincér azonnal jelentkezett a főkapitányságnál, ahol valószínűnek tartják, hogy az ismeretlen valutacsempész vagy zsebtolvaj lehetett, aki megmotozástól és tettenéréstől való félelmében igyekezett megszabadulni a külföldi valutáktól.

* Ügyvédi hír. Dr. Gál Lajos Bucurestiben irodáját Calea Victoriei 98. sz. alá helyezte át. — Banca Natiunei épülete, a királyi palotával szemben. Telefon 10—71.

Erősítsük, növeljük az erdélyi zsidók palesztinai kolóniáját Keren Kajemet adományainkkal.

— A Ku-Klux-Klan Reinhardt ellen. Newyorkból jelentik: Hallatlan eset tartja izgalomban a város művészi köreit. Max Reinhardt, a híres berlini színházigazgató a Century színházban a „Mirakel” című darabot adatta elő. Maga Reinhardt megrendezte „Mirakel”-t, de nem volt jelen a darab előadásánál, amelyben a legjobb amerikai, angol és más külföldi művészek szerepeltek. A főszerepet egy híres színésznő, lady Diana Cooper játszotta. Néhány nap óta Reinhardt, Diana Cooper és több művész anonim leveleket kaptak, amelyekben azzal vádolják őket, hogy a becstelen protestáns amerikaiakat a darabon át bűnre csábítják és azt kívánják tőlük, hogy katolikusokká váljanak. A leveleket New-Jerseyben adták fel. A rendőrség biztosra veszi, hogy a Ku-Klux-Klan keze van a titokzatos ügyben. Hasonló tartalmu irásokkal árasztják el mindazokat, akik magasabb közéleti, vagy diplomáciai állást töltenek be és katolikus vallásuk. Így Sir Howardot és feleségét a legkiméletlenebbül támadják azok a lapok, amelyek a Ku-Klux-Klanhoz közel állanak. A kormány erélyes intézkedéseket helyezett kilátásba.

— Menekülnek a török szultáni ház hercegei. Konstantinápolyból jelentik: Az angorai nemzetgyűlésen heves támadást intéztek a kalifa és az uralkodóház ellen. A parlamenti vita hatása alatt az uralkodóház hercegei elmenekültek Konstantinápolyból.

— Újságíróharc Tutankhamen miatt. Parisból jelentik: Shalaby bej kairói ügyész egy londoni újságíró párbajra hívott ki. Az eset előzménye az, hogy az újságíró megtámadta az egyiptomi kormányt, mert Tutankhamen sírjának felzárásakor nem gondoskodott a sír hely fertőtlenítéséről és ez okozta lord Carnarvon halálát. Az ügyész az egyiptomi kormány ellen intézett támadást maga ellen irányulónak tekintette és a cikk írójához a következő levelet intézte: „Szeretném önt tisztességre kioktatni és sértéseit vérével letörölni. Ezért párbajra hívom önt. Ha felhívásomat visszautasítja, kiteszi magát megvetésnek, mert gyáván tartanam önt. Ha igazi férfi, akkor ki áll velem párbajra, amelynek helyét és idejét önmre bizom. Véleményem szerint leghelyesebb lenne Páris közelében párbajozni.” A hirdás hallgat arról, hogy a provokált újságíró mit felelt a provokált ügyésznek, aki csak vérrrel szereti elintézni a kormány ellen intézett támadásokat.

— Megnyílt a lipcei vásár. Lipcséből jelentik: A nemzetközi vásár megnyílt. Délig százhuszezer látogató jelent meg a vásáron.

— Hatévi börtönre ítélték a szadista bécsi tanárnót. Bécsből jelentik: Ma hirdették ki az ítéletet Kadivecz nyelvtanár és társainak szadista pörében. A bíróság Kadivecz tanárnót hatévi súlyos börtönre, Taussig egyetemi hallgatót hathónapi elzárásra, Kotányi szőnyegkereskedőt pedig nyolchavi fogháza ítélt. Az ítélet kihirdetésekor Kadivecz asszony felordított, Kotányi összeesett és a hallgatóság körében is rendkívül volt az izgalom. A tárgyalás tudvalevőleg teljesen zárt volt, úgyhogy csak az ítélet indokolásából volt meg tudható a bűncselekmények néhány részlete. Eszerint a megkínzott gyermekek előadták, hogy mielőtt megverték őket, le kellett térdelniük, kezét csókolni, sajátkezüleg kiválasztani az ostort és meztelenül vetkőzni. Kadivecz asszony térdére fektette a gyermekeket, akiknek számolniuk kellett az ütéseket és verés után ismét kezét csókolni, bocsnátot kérni és azután is meztelenül tartózkodtak a szobában. Taussig és Kotányi maguk is beismerték, hogy szemtanúi voltak a legborzalmasabb jeleneteknek.

— Fegyverárusítási tilalom az olasz választások idején. Rómából jelentik: Az országgyűlési választások idejére, március elsejétől április tizedikéig a kormány rendeleteleg megtiltotta egész Olaszországban a fegyverárusítást.

— Halálos párbaj gyermekek között. Milanóból jelentik: Egidio Maraccina levélhordó néhány nap előtt hivatalos ügyben elutazott hazulról. Felesége szülei látogatására ment egy közeli faluba és egyetlen fiukat, Pierrinot otthon hagyta. Az anya szívére kötötte a fiukat, hogy a lakást semmi szín alatt ne hagyja el és nyugodtan várja be, amíg visszatér. A tizennégy éves fiu sok utelirást olvasott és a mozgószínházakban legjobban a kalandos tartalmu filmek érdekelték. Apja, aki ismerte fiának ezt a természetét, gondosan elzárt előle minden fegyvert, különösen két kardját, amit emlékül tartogatott a világháborúból. A fiu a szülők távollétét arra használta fel, hogy hozzájusson a kardokhoz. Ez sikerült neki, mire átkérte a szomszédok két pajtását, akik hasonló természetűek voltak és örültek az alkalomnak, hogy most valami lovagias dolgot csináljanak. Pierrino párbajra hívta Gatty barátját és egy harmadik fiut párbajsegédül és bíról nevezett ki. Az első mérkőzés után Gatty a vágást kiparirozta, de a második összecsapásnál már Pierrino életelenül összerogyott, mert Gatty a nehéz karddal végigmetszette a szegényfiu arcát és mellét. Pierrino lerogyott a kerevetre, két pajtása pedig halálra sápadtan kifutott a szobából. A szegény fiu kétórai szenvedés után meghalt.

— Megerősödött az osztrák banktisztviselősztrájk. Bécsből jelentik: Az osztrák banktisztviselők sztrájkja kiélesedett. Hétfőtől a takarékpénztári tisztviselők is beszüntették a munkát.

* Koprof csokoládé-hashajtó a bélműködést a legkellemebb módon szabályozza.

* Ha köhögés, toroktájás gyötör, kinez minket, Kaiser-Borax öblögetés könnyit meg bennünket.

EGÉSZ LAKBERENDEZÉSEKET, RÉGISÉGEKET ÉS ZONGORÁKAT, ÉKSZEREKET VESZEK, ELADOK

★ STERNBERG J. ★ ORADEA-MARE PIAȚA UNIRII

masabb ★

KÖZGAZDASÁG

Átszervezik a francia terménytőzsdét.
Párisból jelentik: A kereskedelemügyi minisztérium anketján a cukor-, olaj- és kaucsukárak tanácsa a terménytőzsde következő átszervezési módjához járultak hozzá: Akik nem szereztek francia állampolgárságot és olyanok, akik nincsenek a kereskedelmi cégjegyzékben bejegyezve, ki lesznek zárva a terménytőzsdéről. A kiszállítási határidőket meg fogják rövidíteni, a folyó üzletek likvidálásának feltételeit újból szabályozzák azokra az esetekre, ha a jegyzésben megszokás állana be. E feltételek mellett újból megnyitják a terményforgalmat, kivéve a gabonapiacét, de a gabonapiac megnyitása is a közeli napokban várható.

A mai valutapiac

A mai piacon lanyhulás volt. A lej Zürichben szilárdul megmaradt a 305-ös jegyzésnél. Kevés forgalom mellett az árak a szombatinál olcsóbbak voltak. Osztrák korona 372-374, magyar korona 360-370, cseh korona 548-552, francia frank 7-95-8-00, svájci frank 33-00-33-10, dollár 191-191,5, font sterling 822-823, olasz lira 8-20-8-25, dinár 2-35-2-40.

Valutapiac március 3-án:

Bukarest. Valuták: Napoleon 740, márka — leve 135, török lira 98, font sterling 810, francia frank 815, svájci frank 34-00, olasz lira 810, drachma 400, dinár 235, dollár 191, lengyel marka 22, osztr. korona 27,5, magyar korona 35, cseh korona 550.

Zürich. Nyitás—Zárás: Berlin 125-125,5, Amsterdam 215,5-215,5, Newyork 577,5-577,5, London 2483,5-2483,5, Páris 24-17,5-24-25, Milano 2485-2485, Prága 1671-1671, Budapest 122,5-122,5, Belgrád 727,5-730, Bukarest 305-305, Varsó —, Bécs 81-45-81-45.

Romániai Közgazdászok Általános Szövetsége. Az elmúlt évben Bukarestben a Romániai Közgazdászok Általános Szövetsége (Asotiatia Generala a Economistilor din Romania) néven a közgazdasági téren munkálkodók egyesületbe tömörültek. Ezt az egyesülést szükségessé tette az az igyekezet, hogy a közvéleményt, amely közgazdasági kérdésekben még tájékozatlan, felvilágosítsák és tisztázzák a fogalmakat. Az Asotiatia kezdeményezői és alapító tagjai az ország közgazdaságában vezetőszereppel telruházott tisztviselők, akiknek döntő szavuk van a közigazgatás gazdasági részének

irányításában, továbbá azok, akik közgazdasággal gyakorlatban és irodalmi téren munkálkodnak. A szövetség célja elérésére különösen az erdélyi közvélemény felvilágosítása szempontjából egy gazdasági szemle kiadását határozta el. A lap címe „Ardealul Economic”. A szerkesztőbizottság áll: Joan F. Negrutiu mérnök, a cluji kereskedelmi és iparkamara elnöke, a CFR. volt erdélyi és bánáti üzletvezetőigazgatójából, Constantin Petrovicu mérnökből, a cluji kerületi iparfelügyelőség főnökéből, Nicolae Istrate az ipar és kereskedelmi minisztérium erdélyi és bánáti statisztikai hivatalának főnökéből, dr. Jon N. Evian volt államtitkárból, a Banca Generala cluji fiókjának igazgatója és a kereskedelmi akadémiai tanárból, August Mazzuchi kolozsvári kerületi kereskedelmi felügyelőből és Alexandru Hossu ipari felügyelőből. A felhívásban Erdély és Bánát közgazdasági vonatkozásairól a következőket olvassuk: „Senki sem tagadhatja egy közgazdasági szakközöny fontosságát, különösen Erdélyt és Bánátot illetően, melyeknek gazdasági körülményei és problémái oly nagyban különböznek az ország többi részeinek körülményei és problémáitól. Erdély és Bánát közgazdasági összetétele valóban nem hasonlítható össze Nagyrománia többi tartományával, ami könnyen magyarázható, nemcsak a földréteg és alréteg természete által, mely az ipari aktivitás előmenetelét határozza meg különösen a földműveléssel szemben. Világos, hogy azon perctől, melyben Erdély és Bánát gazdasági életét nem gravitálnak többé nyugati fal, hanem Nagyrománia új közgazdasági szükségletei által parancsolt természetes irány felé, gazdasági összetételei közgazdaságunk általános érdekeinek keretei között összhangba hozandók az új működési és fejlődési körülményekkel. Ezen követelmény nagy számú közgazdasági problémák forrása, melyek mind megoldásra várnak.”

A szeszadótörvény előkészítő bizottságának ülése. Megirtuk, hogy az új szeszadótörvény előkészítő bizottságának gyűlését március 3-án fogják Bukarestben megtartani. Ezen az ülésen, amelyen a szesztermelők érdekképviseletein kívül több szakmai előadó is részt vesz, maga a pénzügyminiszter fog elnökölni. Az erdélyi szeszgyárosok szövetsége részéről Tischler Mór, Wertheimer Miksa utaztak Bukarestbe.

Angol vélemény a frankesésről. Párisból jelentik: A londoni „Evening Standard” szerint a francia frank azért zuhan, mert az eddigi francia kormányok közül egyik sem merete megadóztatni a népet. A lap ebből szempontból helyesli Poincaré pénzügyi javaslatait.

SPORT

A szezonnyitó labdarúgó meccs

Haggibbor—Victoria 3:2

(Cluj-Kolozsvár, március 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután a jeges és sikos kolozsvári futballpályán megtartották a szezon első labdarúgó mérkőzését. Annak ellenére, hogy hideg idő nem igen kedvezett a mérkőzésnek és a mérkőzés csupán tréningjellegű volt, többszáz főre menő nézőközönség sereglött össze a tribünökre, hogy a tavasz első futbalmeccset végignézhesse.

A tréningmérkőzésen a Haggibbor a következő felállításban szerepelt: Rosenfeld, Wesel-Lázárovics, Braun—Klein—Gombos, Ankraut—Moskovits—Pollák—Lázár—Fuchs. A Victoriában Barabás és Cipcigan nem játszottak, mert Suciu elnökkel együtt Temesváron tartózkodnak. Helyettük Ujfalvi és Maksai volt CFR-játékosok szerepeltek.

A sikos és jeges pályán az első féldő általában Haggibbor-főlényrel indult. A Haggibbor könnyű csatársora könnyen és fürgén mozgott. Különösen az Ankraut, Moskovits, Lázár-szárny produktált elsőrendű játékok. Az első féldő Ankraut és Moskovits egy-egy góljával 2:0 eredménnyel végződött a Haggibbor javára.

A második féldőben hosszas küzdelem és a játékidő meghosszabbítása után a Victoriának sikerült két gólt szereznie. A Victoria góljait Megyeri és Mattauch rúgták. Lázár (Haggibbor) góljával a Haggibbor szerezte a vezető gólt és így a végleges eredmény 3:1 a Haggibbor javára. A tegnapi tréningmérkőzés megmutatta, hogy hogy a Haggibbor ifjúsági csatársora elsőrendű játékerő képvisel. A védelemben különösen Lázárovics tűnt ki játékával. Rosenfeld kapus egy tizenegyest bravurosan védett. A mérkőzést Petrán bíró vezette.

Első Erdélyrészi Ékszerárugár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon interurban 2-13 * Sürgönyc.: Juvaere, Cluj

Ékszerárugártás, nagykereskedés

Fogéozati arany és forrasztó * Arany, ezüst és platínabovítási

Kienzie és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaezhst tárgyokban nagy lerakat.

Osak viszontelárusítóknak!

Ponyva-viaszkosvaszon

mindennemű célokra 2
eredeti gyári árban kapható:

Albala Izsó Timişoara

Sürgönycim: Albala Izsó Timişoara-Fabrica

ELIDA krém
a bőr ápolásához

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

יין כשר של פסה

Kóser husvétii erdélyi uradalmi fajbörök nagybani elárusítása Bognár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi R.-T. Cluj, Calea Regele Ferdinand 70. sz.

יין כשר של פסה

A „Hercules”-Tápsör páratlan minőségű Czell-Sörgyár Cluj-Kolozsvár

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Szerda: Carmen.
Péntek: Aida.
Vasárnap: Sába királynője.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Kedd: Pompadour. Bérletszünetben.
Szerda: Diadalmasszony. Bérletszünetben.
Csütörtök: Hoffmann meséi. Premiére-bérlet.
Péntek: Pompadour. Bérletszünetben.
Szombat d. u.: Kék mazur. Mérsékelt helyárral.
Este: Vén gazember. Ujdonság először. Premiére-bérlet.
Vasárnap d. u.: Gül baba. (Mérsékelt helyárral.)
Este: Vén gazember.
Hétfő: Hamlet. (Hamlet: Janovics.)
Kedd: A vén gazember. (A. bérlet.)

MOZGÓK MŰSORA

Kedd, március 4.

Select-Mozgó: Világszenzáció! A vörös török. Szenzációs nagydráma 2 részben és 12 felvonásban, egyetlen műsor keretében. Főszerepben Mario Guaita Ansonia.

Uránia-Mozgó: Bijou. Rendkívül mulattató és pikáns vígjáték 6 felvonásban. — Főszerepben Fernanda Negri Pouget és Camillo de Riso.

Apolló-Mozgó: Akrobatikai szenzáció! Sámson gyermekei. Nagy szenzációs dráma 6 felvonásban. Főszerepben Luciano Albertini.

Pályázat

Az oradea-mare-i (Nagyvárad) ort. izr. hitközségénél egy I. osztályú metsző-előimádkozói állás kerül betöltésre.

Pályázhatnak erre az állásra oly 40 éven aluli jeles képzettségű metszők, akik egyszersmind kitűnő báltefilok. Javadmazása ugyanannyi, mint a hitközségben működő hasonállású tisztviselőké.

Pályázók tartoznak képesítő- és működési okmányaikat másolatban, valamint az életkort és családi állapotot feltüntető igazoló irásaikat legkésőbb e hó 31-ig aulirott hitközséghez beküldeni.

Csak a meghívottak bocsájtatnak próbaelőimádkozásra.

Oradea-Mare (Nagyvárad), 1924 március 1.
6878 Nussbaum Sámuel hitk. elnök

Comunitate Bisericească Ort. Isr. din Regh.-Săsească
קהל עדת ארמה. רעההגול-סאסעסק יע"א

קאנקורר

אין אונזערער געמיינדע איזט דיא שטעלע
איינעם שוב מומחה תיח וויש מרבים. —
ערסטקלאסטיגער בעל תפילה וקורא זיין מוטס —
זו בעזעצטען. געדאלט לויט איבעראיינקאממען.
רעפלעקטאנטען דיע קבלות פאן 3 אנער-
קאנטען ארטה. רבנים בעזעצטען. וואללען אידע
אפערטע מיט אננאבע דעם אלטערס אונד פארט-
ליענישטאנדעס אן געפרטיגטען פראזעס איינזענדען.
ריוועשפעען ווערדען נור דען בערופענען פערטעמט-
דער פאסטען קאנן זאפארט אנגעטרעטען ווערען.
רעההגול-סאסעסק יע"א ווי ויקהל תרפ"ד לפ"ק.

Daniel Fixel Notär Dr. Salamon Rosenfeld Präses

Prima bácskai kender

Kapható:
Havas Dezső
Timisoara

HERZ IMRE

szalámi és kolbászárugyár Oradea-Mare

képviselőket

keres az ország minden részében. Pályázatokat csakis megbízható, ügyes, kereskedői pályán működő egyénekét kérem.

Kadima kiadásában megjelent értékes irodalmi művek

Agnon: És a meggörbödött kiegyenesedik	Lei 45
S. Alejchem: Leégett nemesek, füzve 30, kötve	40
Gizskalay János: Titok	15
Uj próféciák könyvéből	65
Támár 85, számozott	150
Kabbalisták és csodatevők	25
Kaczér Ilés: Gólem ember akar lenni	15
Marton Ernő dr.: A zsidó nemzet Erdélyben	15
Paneth: Utazásom a Szentföldön	8
Sas László: Isten lábánál füzve 60, kötve	120
Szabé Imre: Szent Eliz füzve 50, kötve	80
Sokolow Uj zsidó füzve 15, kötve	25

Könyvkereskedőknek, hírlapirodáknak, zsidó egyesületeknek és zsidó könyvtáraknak megfelelő engedmény

Uj Kelet könyvosztálya

Evert-e már Kalla-féle bismark-, ostsee-, és filetsheringet remuladémártásban??

Kaplató csemege- és fűszerkereskedésben!

NARANCS

félladás, pirosbélű

Citrom Szilva

300 hochprima prima, 100 kg. zsákban

Mazsola, mandula, mogyoró, füge, datolya, sardinia, szőlő, cukor stb. — Szállít nagyobb mennyiségben

Léb Fivérek Cluj

Telefon 471

Szeplő ellen nincsen
Semmi más segítség

Csak a

KAISER-BORAX

Ehez nem fér kétség

Uránia áruház

tavaszi árjegyzéke:

Jó minőségű férfi ruha ... Lei 1700.—
Egész finom kamgarn férfi ruha „ 2400.—

Méret után kitűnően elkészítve:

Scheviot férfi ruha ... Lei 2600.—
Kamgarn férfi ruha ... „ 2900.—
Egész finom sötétkék, vagy covercot férfi ruha ... „ 3900.—
Tavaszi felöltők double ... „ 1860.—
Egész finom minőségű felöltők ... „ 2250.—
Méret után a legjobb kelméből ... „ 2800.—

Női tavaszi kabátok:

Tükör posztóból ... Lei 2100.—
Covercot kelméből ... „ 2600.—
Bécsi modellek ... „ 3150.—

Vállalunk méret után is divatlap szerint felelősség mellett hozott kelmékből.

Férfi és női szövetek nagy választékban olcsón kaphatók az

Uránia Áruházban

Regele Ferdinand 34.
(v. Ferencz József-ut)

Uránia mozival szemben

„ASTRA“

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.

Sürgöncim: Vagonastra Arad * ARAD * Telefonszám 694 és 900

Motorsztály:

Autobuszok, Teherautók, Cisternaautók, Stabíl benzínmotorok, Benzín-elektromos gépcsoportok, Esztergapadok, Excenterprések, Frictios prések, Csiszológépek. Alkatrészek mindenféle rendszerű személy- és teherautókhoz és benzínmotorokhoz.

Ezen gyártmányok eredeti gyári áron beszerezhetők az alábbi bizományi raktárból:

- ARAD: Automobil és Gépkereskedelmi Vállalat, Strada Alexandri No. 6.
- BRAȘOVAN: „Silvania“ Műszaki RT., Piața Boilor No. 7.
- CLUJ: Blaga Emil, Piața Stefan cel Mare 3.
- LUGOJ: Schwäbische Zentralbank Filiale Lugoj.
- ORADEA-MARE: „Economia“ Ipari és Kereskedelmi R. T., Piața Mihai Viteazul No. 1.
- SATMAR: Príncipe Testvérek Vasöntöde és Gépgyár R. T.
- SIBIU: Compania Anglo Americana, Bretter Promenade.
- TÁRGU-MUREȘ: Biró Endre okl. gépészmérnök gépipari vállalata, Str. Ștefan Voda No. 1/a.
- TIMISOARA: Schwäbischer Landwirtschaftsverein, Gorovegasse No. 5.

MEGHIVÓ

A MEZŐGAZDASÁGI BANK ÉS TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG CLUJ

1924 március hó 22-én délután 4 órakor saját helyiségében, Piața Unirii (volt Mátyás király-tér) 9. tartja meg

XXIX. ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉT,

melyre a t. részvényesek ezennel meghívattak.

Tárgysorozat: 1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése és a zárszámadások előterjesztése. 2. Határozathozatal a nyereség felosztása és az igazgatóság és felügyelőbizottságnak adandó felmentvény tárgyában. 3. Javaslat az alaptőkének 15 millió lejre való felemelésére. 4. Az alapszabály 5., 9., 35. és 46. §-ainak módosítása. 5. Tizennygy igazgatósági tag választása 3 évre. 6. Öt felügyelőbizottsági tag választása 1 évre és javadalmazásának megállapítása. 7. Indítványok.

Figyelmeztetés. Tisztelettel felkérjük a t. részvényeseket, akik a közgyűlésen résztvenni akarnak, az alapszabályok 20-ik §-a értelmében részvényeiket a közgyűlés előtt 3 nappal az intézet pénztáránál Clujon, a bank deji fiókintézeténél és az Egyesült Bank és Takarékpénztár Rt.-nél Oradea-Mare, még le nem járt szelvényeivel együtt a hivatalos órák alatt letétbe helyezni szíveskedjenek.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Igazgatósága

VAGYON				MÉRLEGSZÁMLA				TEHER			
Lei		b.		Lei		b.		Lei		b.	
Pénztári készlet				4,404.33	57	Részvénytőke			5,000.000		
Értékpapírok				53.905		Tartatalékalap			700.000	*	
Váltók				15,126.634	20	Betétek			28,931.227	51	
Adósok				18,481.283	19	Hitelezők			7,860.708	77	
Követelések pénzügyintézetektől				8,774.018	29	Visszleszámított váltók			2,730.000		
Ingatlan				50.000		Fel nem vett osztalékok			53.247		
Felszerelés teljesen leírva						Átmeneti tételek			555.791	17	
						Nyereség			1,059.248	80	
				46,890.223	25				46,890.223	25	

* Ezévi dotációval 908.000— lei

TARTOZIK				EREDMÉNYSZÁMLA				KÖVETEL			
Lei		b.		Lei		b.		Lei		b.	
Költségek:						Nyereségáthozat 1922. évről			45.088	28	
Igazgatók, tisztviselők és egyéb alkalmazottak fizetése és lakáspénz illetménye, posta- és sürgönydíj stb.				1,754.530	62	Tiszta kamatjövdelem, jutalékok és egyéb nyereségek			2,845.234	82	
Adók és illetékek				188.012	93	Ingatlanok jövedelme			30.192		
Nyereségegyenleg:						Leirt követelésekből befolyt			81.277	25	
nyereség áthozat 1922. évről				45.088	28						
1923. évi tiszta nyereség				1,014.160	52						
				3,001.792	35				3,001.792	35	

Cluj, 1923. évi december hó 31-én.

Fodor József s. k., igyevezető igazgató	Ferenczy Gyula s. k., ig. tag, vezérigazgató	gróf Teleki László s. k., ig. elnök	Dr. Óvári Elemér s. k., ig. társelnök	C. G. Costa Foru s. k., ig. tag	Bárán Lajos s. k., igazgató
Bergner Mór s. k., ig. tag	Hientz Vilmos s. k., ig. tag	Hirsch Vilmos s. k., ig. tag	Mendli Jakab s. k., ig. tag	Dr. Nemes Ferenc s. k., ig. tag	Leon V. Sculy Logotheti s. k., ig. tag
	Dr. Wertheim Mór s. k., ig. tag		báró Wesselényi Miklósné s. k., ig. tag		
- Ezen mérleg- és eredményszámát az üzleti könyvekkel egybeazonosítva megegyezőnek találtuk. Cluj, 1924. évi február hó 27-én.
Dr. Bene Ferenc s. k., f. b. tag	Niszly Gyula s. k., f. b. tag	John D. Paton s. k., f. b. tag	Dr. Toşa Gyula s. k., f. b. tag

APRÓHIRDETÉSEK

Keresünk azonnali belépésre szorgalmas fiatal vaskereskedő segédet. Ajánlatokat fizetési igény, eddigi működés megjelölésével Fli Weisburg Jacob céghez Diciosánmartin kerületbe 6886

Héber nyelvkönyvek:
Ráth: Héber-magyar nyelvtan [Sfath Amenu] ára 70 lej. Hazivan [képes Abo] ára 40 lej. Weinstein: Sichon [héber társalgási könyv magyar vagy német fordítással] ára 60 lej. Menorah füzetek a héber nyelv könnyű elsajátítására, 1 garnitúra. 18 füzet, ára 160 lej. Milon sel kisz, Héber-német szótár, ára 160 lej. Menorah [héber-német, német-héber szótár] ára 150 lej. Menorah héber szemléltető táblák 50-60 ábrával, ára 22 lej. egész sorozat [husz tábla] ára 400 lej. Héber elbeszélések gyermekek számára, egy-egy kötet ára 25 lej. Schwilim [héber olvasmányok], egy-egy kötet ára 12-20 lej. Uj Kelet könyvosztálya.

Magas árban veszünk
butort, szőnyeget, porcellant, zongorát, Wertheim kaszát egész lakásberendezéseket. Meghívásra hához megyünk.

Beck és Benjámín
Oradea-Mare
Strada Coganiceanu
Telefon 17-03

Oleson kiárusítjuk rak-táron levő perza és gyári szőnyeget, ebédlő-, hálóberendezéseket, antik butorokat.

Magas árban veszünk
butort, szőnyeget, porcellant, zongorát, Wertheim kaszát egész lakásberendezéseket. Meghívásra hához megyünk.

Beck és Benjámín
Oradea-Mare
Strada Coganiceanu
Telefon 17-03

Oleson kiárusítjuk rak-táron levő perza és gyári szőnyeget, ebédlő-, hálóberendezéseket, antik butorokat.

Mircea Voda S. A. București
12 / Bulevardul Domniței / 12

Budai föld (caolin) fehér, darabos, örölt
/// Színes földfestékek és francia okkerek ///
Nagyraktár. Prompt kiszolgálás. Kívánatra mintázott árajánlat

LÁDAGYÁR Fióküzlet Egerea

Mindennemű ládákat és fadobozokat összeszegezett és szedett részekben megrendelésre azonnal készíti és szállít a legelőbb napl áron

Sajovics és Lebovits fakeskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernanți (volt Kajantol-ut) 1 szám

„SIRPINOL“

legjobb szer a légzőszervek megbetegedései ellen. Ugyintitt Tüdő- és hörghurut, köhögés, szamárköhögés és tuberkulózis ellen. Mindenki kérje háziorsvát, hogy „Sirpinol“-t rendeljen!

Kapható minden gyógyszer-tárban

Készíti: Mera Viktor „Fehér Kereszt“ gyógyszer-tára Reghinul-Sásesc

„LEBEDA“

Elsőromániai ágyn emü-, toll-, gyapju- és gyapot-stb. feldolgozóvállalat rt.

Gyártunk: paplant, matracot, párnát és mindennemű ágyneműt.	Veszünk és eladunk: lőszört, disznószört, kecskeszört, gyapjut, tollat, afric és Seegrast.	Vállalunk: kórházi, közintézeti, szállodai felszerelések szállítását.
---	--	---

Telefon 596

Villamos tollfosztógépünkön tollfosztást, mosást, porzást és tisztítást vállalunk.

Telefon 515

Gyár: Strada Jaşilor (volt Nagyszamos-utca) 14.
Városi detailüzlet: Calea Victoriei (v. Kossuth L.-u.) 10.

STREBESZ
BIVATAL
Cluj-Kolozs
L. Pop, (Br
Telefon: 5
és kiadóhiv
No. N. Sz.
A kéziratok
szerveztős
szedők. Kéz
adani

1924 márc

Nyit
A ro
sajátságos
iparosok S
nyilatkozato
tarifa emel
árakat, illet
reteken és
Ennel
egy hosszú
melynek je
régi ismerő
harc is előt
Végre most
jából és a
kozat ellené
Hatal
vamos polit
szembe imm
százados po
vámpolitika
rugója is. B
mányos mű
vámpolitiká
zetgazdasági
bizonyos az
és főképen k
aki adja, ha
hető az ipar
Távol
vámpolitikai
ezt a „nyila
látni. Hisze
vámval aka
amelynek ke
nem szerepe
való. Értjük
mögött akar
sitani és a
zárni. Sőt r
amikor látzó
a nagyipar
emeli a vám
tot e kérdés
nem kérnek
egybe esik e
seny az élet
közönség nag
Nem a
vonnai a nagy
ból való jog
követel. Mi
érdeklünk, ho
piaca biztosít
minél nagyobb
aki ne látná
országban éle
magas fejlődé
lehet eszköze
védi magas
ugyanakkor e
anyagok utjá
naiv játék te
védvámot, an
emelése, szá
pénzhiány és
lencven száze
lődését. Ne k
kozatokat, vi
melés eszköze
mértékben es
olyan mérték
drágítja meg
Az állampolit
ha csupán a
Mert ez vala
berendezkedé
gát. De egy
feltétele és b
termelő, a ke
egysége közö
tila vámpoliti
a nagyipar